

TASARIMIN KRİZİ YA DA KRİZ TASARIMININ ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DURUM OKUMASI

Özkal Barış ÖZTÜRK
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0001-7625-0661>
ozkalbaris@gmail.com

ÖZ

Tasarlama eyleminin tasarlayıcı ile çevre arasında oluşturduğu karmaşık ilişkiler ve etki-tepki yumağını, sosyolojinin temel araştırma alanlarından biri olan eylem - yapı çarpışmasının dışında düşünebilmek olası değildir. Sayısız konu ve neden için kullanılan kriz algısı ve olgusu ise sözü edilen bu sosyolojik çarpışmanın eylemsel izdüşümlerini biçimlendiren bir parametre olarak tasarımda da kendini gösterebilecektir. Bu çalışma kriz üzerinden, tasarlama eylem sürecinde eyleyicilerin çevreleriyle kurdukları ilişkinin yönünü belli eden düşünsel zemini yorumlamayı amaçlayan bir durum okuma denemesidir.

Anahtar kelimeler: Özne, Nesne, Tasarım, Kriz

A SITUATIONAL REVIEW ON THE IMPORTANCE OF CRISIS DESIGN OR CRISIS OF DESIGN

ABSTRACT

It is unlikely to be able to think of the complicated relationship that act of design forms out between designers and the environment out of the action-structure conflict, which is one of the main research areas of sociology. Perception and phenomenon of crisis, used for countless subjects and causes can also arise itself in design as a parameter shaping the operational marks of this sociological impact. This affair is an attempt to read the situation through the crisis, which aims to interpret the intellectual space of designers in the process of design action that orients the relationship of the agents with their surroundings.

Keywords: Subject, Object, Design, Crisis

GİRİŞ

Tasarlama eyleminin, eyleyicinin varlık sınırlarını ve anlamını belirleyerek çevresiyle diyalog kurma yolu haline gelmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda tasarım, 1/ben ölçekli bir ileti olduğu kadar 1/çevre ölçekli bir bildiri aracı haline gelerek eyleyiciyi çevresi kadar “ben”ini tanımlamak zorunda bırakacaktır. Tasarımı bir meta boyutunda ele almanın ötesine geçebilmek için tanımlanması ilk ve temel nesne olan insanın, kendini tasarlama eylemine nasıl bir veri olarak dâhil edeceğinin okunması şarttır. Aksi takdirde tasarlama eylem sürecindeki yerinin değişmesi imkânsız tek birim olan insan, varlığını sürecin bir parçası olmaktan öte sonucun sabit yorumcusu konumuna yerleştirecektir ki bu eylemin şuarsuzluğuna delalet eden bir çeşit masumiyet karinesinin devamlılığını da sarsılmazlaştıracaktır.

Tasarım 1/ben ölçekli bir yapılanış ve asla meta boyutuna indirgenemeyecek bir varoluş ifadesiyse ben’in eylemsel tavrının nedenlerini okumak şarttır. Ben’in ve 1’inin ne olacağına dair verilecek cevaplar; hayata bir *yeni* ekleyerek yaşamak durumunda kalanların, yaşamı nasıl tanımladığını

dolayısıyla eylemlerinin temel muhatabı olan dünyalaştırdıkları ile kendileri arasında nasıl bir diyalog kurduklarını tanımlayacak ve tanımlatacaktır.

Bu bağlamda her bireysel yeninin bireyin dışındakilerle kurmaya çalıştığı diyaloga bakıldığında karşılaşılabilecek birincil kavram çarpışmadır. Durumun ve değiştirilen yeni durumun muhatapları arasındaki etki – tepki dizisi, eskinin değişebilmesi ya da yeninin varlığını sürdürebilmesi ihtimallerinin karşılıklı gerilimini meydana getirecektir. Bu gerilimli çekişmenin galibi kim olursa olsun ulaşılabilecek tek sonuç krizdir ve her kriz, durumu değiştirecek bir *yeni* tasarım kadar eskinin de kendini *yeniden* koruma yolu bulmasına neden olacak bir oyununun başlangıç anıdır. Yeninin etkisi ile eskinin kendini koruma tepkisi arasındaki şaşmaz nedensel bağ kriz olgusunu, sonuçlarla sebepleri birbirine ekleyen tükenmez bir tasarlama dinamosu haline getirecektir. Birey – toplum, toplum – birey ilişkisini kriz olgusu üzerinden okuyarak, tasarlama eylem sürecine dair gözlemlenebilecek olan eğilimsel çeşitlenmelerin temeline inebilmek mümkün olabilecektir.

Kesintisiz bir gelişme, yenilenme eylemi olarak algılardaki yerini alması gereken tasarlamanın bireysel durum tanımları üzerinde işleyeceği şüphesizdir. Geçerli – geçersiz, yeni – eski ayrımlarının barındırdığı sübjektiviteyi ayıklayacak olan kaynak, tüm bu durum algılarının sahibini; tasarlama eyleminin failini işaret edecektir. Fail ancak bulunduğu konunun perspektifi uyarınca bu perspektifte yer alan birimlerin durumunu tanımlayabilecektir. Tasarım; algının, durumun ve hedefin sübjektif tanımları aracılığıyla bir yaşam zeminine kavuşacaktır. Yenilenme dürtüsü kişiyi, bireysel tespit, devirme ve ikame etme adımlarını atmaya yönlendirerek sübjektif yenilerin sübjektif yenileri kovaladığı bu amansız eskitme döngüsünün hızını koruyacaktır.

Tasarımla şekillenen *yeni* durumun birey kaynağından çıkan ve dolayısıyla aynı kaynağı olumlamaıyla besleyen sübjektif tanımların sonucu olduğu ele alındığında, söz konusu yeninin sadece failini merkez alan bir çözüm dairesi çizileceği kesindir. Tasarlayanın tespitiyle başlayıp tasarlayanın *yeni* çözümüyle biten bu bireysel devrim, kendi içinde tanım merkezli bir tutarlılığa sahip olsa da ikame edilen yeninin birey dışına da bir bildiride bulunacağı göz ardı edilemez. Her tanım tanımlanan nesneyi, tanımlayanın sübjektif anlam deposu haline getireceği için aynı nesneyle ilgili çevrenin diğer tanımları ile arasında ret noktasına varacak bir benzemezliğin oluşumuna da imkân verecektir. Tasarımın tepki haline gelebilmesi için etkisi olan bir muhataba ve bu tepkinin birileri tarafından etki olarak algılanmasına ihtiyacı vardır. Bu anlamda her tasarım bireysel doğrulara yaşayacağı bir sınır çizilecek, böylece sınırın merkezi kadar dışındakileri de tanımlamaya başlayacaktır. “*Bence*” vurgusunun kökeni, “*başkalarınca*” algısının tanımlanışında yatacaktır.

1. YENİLENMEYLE BAŞLAYAN ETKİ – TEPKİ İLİŞKİSİ: KRİZ TASARIMI

Tasarlama eylemi noktalandığı an varılan birey merkezli sübjektif yeni durumun “*bence*” sınırında sunacağı iletinin “*başkalarınca*” kalıbı tarafından nasıl algılanacağı hassasiyet arz etmektedir. Bireysel tespit, tanım ve devirme süreciyle oluşan tasarımın *bence* ile başlayan sunumunun etkisi geleneğin, alışkanlığın, aksi iddia edilemezler manzumesinin doğrular listesinde tekabül ettiği yerle paralel bir tepkiyi de eşleşmek üzere yanına çağıracaktır. Birbirinden kopması mümkün olmayan etki - tepki dizisinin hangi yöne ve amaca hizmet ederek ilerleyeceği söz konusu doğal yan yana gelişteki şiddet ve niyet aracılığıyla şekillenecektir. Bu kopmaz birlikteliğin bir tarafında duran tasarımın devrim iletisi her ne kadar bireysellik arz etse de bireyi çevreleyen düzenli birimler yığını bakımından kökten, ani, öngörülemeyen ve en önemlisi “*başka*” olarak algılanabileceği için bir anomalidir.

Tasarlama şüphesiz ki yaşamın altını çizmektir. Ancak yaşamın altını ezberi itibarıyla ve normlar aracılığıyla çizmekle *görevlendirilmişler* için bu eylem altını çizmek değil, aksi iddia edilemez yaşamsal doğruların üstünü karalamaktır. Etki – tepki ilişkisinin ifade edilen zemindeki buluşmasıyla oluşan bu sürtüşmenin algısal karşılığı krizdir.

Altını çizmek için bireysel çaba harcarken *yaşamsal değişmezlerin* üstünü karaladığı yargısıyla mimlenerek gelenek silgisinin düzenleyiciliğine muhatap olmakla, ön kabullerin öznel şuur dışı bekçiliğine soyunmak ve aksini hizalamak fikri arasındaki bitmez ilgileşim...

Girişi yapılan bu ilişkiler dizisi, sosyolojinin temel ilgi sahası olan *yapı – eylem* ikilisinin etkileşimi, çelişkisi ve bağının eseridir. Yapı, eylemi şekillendirme arzusunu niceliksel yoğunluğu ve köklerinin derinliği gereği bir hak görürken; eylem, yapının inşasının vazgeçilmezi olduğu iddiasıyla özgün varlığını devam ettirme çabası güder. Kriz ise, bu muhataplar arası ilgileşimin her anında oluşan etki-tepki reflekslerini tetiklemeyle görevli durum algısıdır. Yapı - eylem birer fail olarak ele alındığında, yapısal tasarımın eylemsel bir krizi dolayısıyla da eylemsel tasarımı, eylemsel tasarımın, yapısal bir krizi ve yine dolayısıyla yapısal tasarımı harekete geçireceği açıktır. Ne var ki eylemsel tasarım birey kaynaklı bir nokta atışıyla vücut bulurken, yapısal tasarım yukarıda da ifade edildiği şekilde *düzenleme* niteliği taşıyan bir köktencilik tercih edecektir. Anlaşılabileceği üzere yapı – eylem, özne – nesne arasındaki tavır temelli karşılıklı cevaplaşma dizisi ölçek büyüdükçe tasarım alışverişi halinde kendini ifade edecektir. Her ne kadar benzer araçlar ve eşit şartlar içermese de bu ikili arasındaki alışverişin ürettiği kriz algısı yaşama altını çizmeye değer bir kavramsal “*oyun alanı*” olarak bakanlar için kusursuz bir bireysel tavır, tanım ve ifade ortamıdır...

“Baskın gruplara göre dünyanın güncel hali zaten olması gereken haldir... Alana yeni girenler ise, baskın grupların alanda yeniden – üretimlerini sağlayan doxayı sarsmak için yeni stratejiler geliştirirler. Alana yeni girenlerin heterodoks tutumları ile alanın baskın gruplarının ortodoks tutumları, alanın dinamik yapısının ve statüsünün sürekli bir şekilde korunmasına ve dolayısıyla yeniden – üretimine neden olur.” (Kaya,2007)

Yukarıda ifade edilen yapısal algılayışlar nedeniyle tasarımın failini yıpratmış gibi görünen bu ilgileşim esasen başından kriz algısını oluşturacak şekilde yoğrulmuş homojen bir hamurun ürünüdür. Sartre’ın yapısalcılığa karşı duran öznel belirleyici okumasına ya da Giddens’ in “*ikilik*” olarak tanımlamasına (Tatlıcan-Çeğin, 2007) rağmen yapıyı eylemin bir parçası halinde somutlaştırmasına bakılsa da, Bourdieu’ nün Habitus kuramı çerçevesinde yapı – eylem, özne – nesne arasındaki ilişkinin doğallığı üzerine yaptığı “*şefsiz orkestrasyon*” tanımlayışı eylem – yapı arasındaki bu kopmaz tasarım alışverişinin özünü işaret eder niteliktedir. (Wacquant,1998)

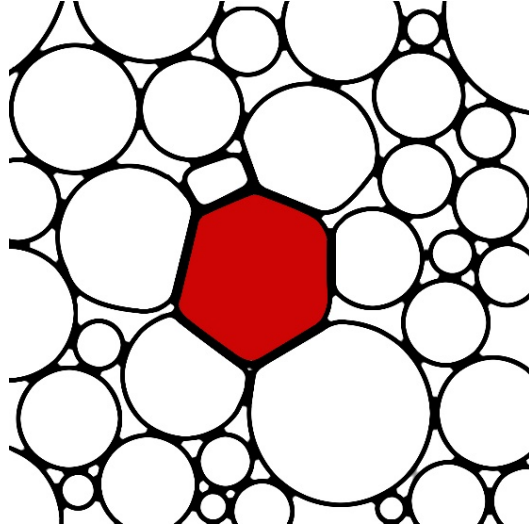
Kriz söz konusu *şefsiz orkestrasyonu*; eyleyicinin yapısı ve yapının eylemi ilişkisini birbirine bağlayarak kurgulayan düzenli bir algı ve tavır sahasıdır. Bu anlamda eylem kadar yapının, yapı kadar da eylemin canlılığına ispattır. Dolayısıyla bir durum algısı olarak kalabildiği müddetçe “*Vive la crise!*”... (Bourdieu, 1987)

Kriz yukarıda ifadesini bulduğu şekliyle eylem ile yapı arasındaki ilişkinin sağlığına işaret eden doğal bir sonuçtur. Bu anlamda kriz bireysel manada anomali olarak algılansa da sosyal bilimin muhatabı olan bir ilahi kurgudur. Kriz algısının yokluğu bir bakıma asıl anomaliden bahsedilecek andır. Ancak bu noktada kriz kavramının tasarımla arasındaki bağı, yukarıda olumlanarak ifadesini bulan bir durum algısı tanımıyla sınırlamak mümkün değildir. Kriz, algının ötesinde bir vaka olarak da tasarlama eyleminde kendini gösterebilecektir. Kriz – tasarım eşleşmesinde ilk bölümün aksine bu noktada sözü edilen husus, tasarımın krizidir. Krizin eylem reflekslerini harekete geçiren bir durum algısı olmaktan öteye geçip bir tasarlama zemini haline gelmesi...

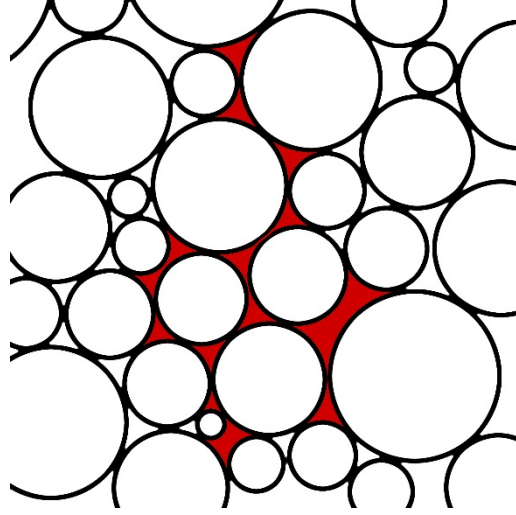
2. YAPININ TAHAKKÜMÜ: TASARIMIN KRİZİ

Tasarımın, bireyin *yeni* tespitine doğru ilerleyen bir devrim aracı olması nedeniyle eylem – yapı arasında oluşturduğu etki – tepki bağının yukarıda sözü geçtiği üzere bir varlık ispatı haline dönüşebilmesi eylemsel direncin devamlılığıyla mümkündür. Tespit, tanım, devirme ve ikame etme sürecinin kesintisiz devamı bu akışın merkezindeki failin bir anlamda inadına muhtaçtır. Tasarlayan,

yeniye yönelik eyleminin etkisiyle oluşacak olan yapısal tepkiyi kendini zinde tutan bir uyarıcı olmaktan öte direnmesi zor, baskın bir muhatap olarak okumaya başladığı an bir algı olarak olumlanan kriz yerini bir vaka olarak krize bırakacaktır. Bu kırılma anının altında yatan sebebin çözümlenmesi için bireysel tespit, tanım, devirme ve ikame etme süreçlerine geri dönmek gerekmektedir. Eylem dirençsizlikle sonuçlanıyorsa sebepler süreçte gizlidir. Failin bir anlamda eyleminin karşılaştığı tepki altında ezilebilmesi için ya durumunun, konumunun ve hedefinin tespitinde bir hata yapması, ya eyleminin tanımında boşluklara, samimiyetsizliğe ve başkalaşmaya yer vermesi ya da devireceği muhatabı yanlış seçmiş olması gerekmektedir. Ancak bu aşamalarda oluşan eksiklikler ikame edilecek yeninin kırılmaşmasına neden olabilir. Bunların üzerine eylemin en az kendisi kadar inatçı bir muhatapla; yapıyla eşleştiği düşünüldüğünde homojenliğinin bozulduğu an dağılacağı şüphesizdir. İşte bu noktada süreçteki hatalar ya da boşluklar aracılığıyla kırılmaşan eylem yaşayabilmek için en iyi ihtimalle yapının verdiği izinlere ve girilmesine göz yumduğu *oyun sahalarına* mecbur kalacaktır. Failler artık eylem sahalarını bireysel bir özgünlük ve evrensel bir yenilik taşıyacak olan ürünlerin vücut bulması adına yapıyla mücadele sonucunda kazanmak yerine, yapının düzenleme niteliği taşıyan baskılarının bireysel sınırlarıyla kesiştiği risksizmiş gibi görünen bir arakesitte konumlandırmayı tercih edebileceklerdir.

Şekil 1: Kriz tasarımı

Şekil 2: Tasarımın krizi

Artık kriz yapıyı da, eylemi de uyanık tutan bir algı değil; eylemin, yapının “düzen” kancalarına asılmasıyla başlayan illüzyonun somut karşılığı haline gelecektir. Hâlbuki yapının “düzen” diye adlandırdığı bu özellik, esneklik yoksunluğundan ve yeni deneyimlere karşı isteksizlikten kaynaklanan damar sertliğinin uygulamadaki yansımasıdır. Yukarıda ifade edilen Bourdieu kaynaklı *şefsiz orkestrasyon* vurgusunun işaret ettiği yapı – eylem arasındaki sağlıklı tasarım alışverişi bu noktada krize girecektir. Bu durum oyun zemini olma özelliği gösteren kriz algısı, failin kendini mağlup olmaya mahkûm edecek şekilde bozmasından başka bir şey değildir. Her iki tarafın da kuralları sabit bir masa tenisinde, karşı tarafın hamlesiyle oluşan ani ve yeni durumun krizini kendi hamlesiyle karşılması ve bu hamlenin de oyunun diğer paydaşı üzerinde bir kriz algısı oluşturarak değişim akışına yeni bir cevapla karşılık vermeye mecbur bırakmasının şefsiz kurgusu eylemin yapıya teslimiyle yok olacaktır. İki paydaşın da eşit şartlar ve belirlenmiş kurallar çerçevesinde birbirini hamle yapmaya dolayısıyla birbirlerinin durumlarını geçersiz kılarak sürekli yeni bir durum inşa etmeye zorluyor olmalarının barındırdığı dinamizm, oyunun eylem tarafından masa tennisinin dışına taşınmasıyla son bulacaktır. Failin eylemini yapı için olabildiğince risksiz görünen bir hale sokarak kendince kuracağını umduğu sorunsuz ve tedirginlikten uzak ilişkiler düzeni, şartları eşitleyen masa tennisinin yerini mağlubu belli bir duvar tenisine bırakmasıyla somutluk kazanacaktır. Eylemin kesintisizliğine rağmen muhatabı olan yapının sadece durmakla ve sonu gelmez ortodoksisinden güç alarak failin tüm hamlelerine benzer bir yanıt - ki bu yanıt eylemin faile iadesidir - vermekle yetineceği duvar tennisinin kabulü tasarımın enfarktüsüdür.

Eylem tüm çabalarına rağmen muhatabı olan duvarda en fazla zamana dayalı birkaç küçük siva çatlağı oluşturabilecek ki bu çatlaklar da kendini yinelemeyi varlığının devamlılık aracı gören yapı tarafından derhâl tamir edilecektir. Masa tennisinin yapıyı bile nispeten heterodokslarıtmaya uğraşan sistematiği, oyunun duvar tenisine dönmesiyle yapısal ortodoksanın eylemsel heterodoksayı bitmez bir mağlubiyet zeminine çekmesi kesinleşecektir. İşin vahimi eylemin faili bu akışı kendi arzusuyla; yapıya ayak diremenin riski yerine çürüme pahasına uyumu tercih ederek şekillendirecektir...

Tasarımın yukarıda ifade edilen türde yapıya eklemlenip, düzenin kopmaz bir parçası olacağını fail tarafından benimsenmesiyle oluşan zihinsel kelepçelerin niteliği, tasarımın sosyal yaşama ait beşeri bir eylem olmanın ötesinde talebi olan maddi bir ürünü biçimlendirme çabası haline gelmesiyle açıklığa kavuşacaktır. Tasarımın profesyonel bir meta üretim eylemi halinde sınırlanmasıyla yapının eylem üzerindeki tahakkümü somutluk kazanarak su yüzüne çıkacaktır. Bu noktada özne - nesne, eylem - yapı eşleşmelerinin yerini tasarlayan - piyasa ikilisi alacaktır. Piyasa, tasarım ürününün arz edileceği bir talepler bütünü olan yapının ekonomiye transforme edilmiş halidir. Bu anlamda meta durumundaki tasarımın piyasa kılığındaki yapıya kusursuz bir uyum içinde sunulması öngörüsünden söz edilecektir.

Tasarımın birey merkezli bir yeni olmanın ötesinde talebi olduğu için arz edilmesi, arz edilirken de muhatabı olan piyasalaşmış yapının kabullerine kesintisiz bir uyumla bağlı kalması fikri arasındaki muazzam ilişki...

Tasarımın bireysel bir devrimken yapıyla kurduğu sancılı ilişkinin mücadele isteyen yenilenmeciliğiyle, maddi bir değerken arz edildiği piyasayla arasındaki uyumlu çürüme kabulü...

Kimi zaman “moda”, kimi zaman “eğilim”, kimi zamansa “izm” tanımlamalarıyla yeniye yönelik bir çekim noktası oluşturuyormuş gibi görünse de tasarlama eyleminin değişmez dinamiği olan kesintisiz devrim algısının temposu, yapının söz konusu olgular aracılığıyla sabitleyerek kısırlığa mahkûm ettiği üretim kalıplarıyla net bir doku uyumsuzluğu yaşayacaktır. Kalıplar yatağında akan tasarlama ırmağının döküleceği yer zaten yapı tarafından belirlenmiştir. Eylem yapılaştığı, özne nesneleştiği, tasarım devrimin değil uyumun aracı haline geldiği an oluşan anomalinin adı tasarımın krizidir.

“Grubu oluşturan kişilerden hiçbirinin bir reformu başlatma olanağı yoktu. En ufak reform girişimi, hem ilkel hem de gerilim yüklü yapılarda yapılacak en basit değişiklik, kaçınılmaz olarak bireylerin ya da ailelerin hak ve ayrıcalıklarının azaltılması ya da yok edilmesini söz konusu edebilirdi. Bir tür tabu, bu toplumun üst kesiminin böylesi ayrıcalıklara dokunmasını, hele de bunları ortadan kaldırmasını yasaklıyordu. Bu yöndeki her girişim, belki de haklı olarak, kendilerine bu hakları tanıyan yapıların, kurulu düzenin en ufak bir ayrıntısına dokunulduğu takdirde yıkılmasından çekinen geniş ayrıcalıklı kesimleri karşısına alırdı. Böylece hiçbir şey değişmedi.” (Elias, 1985)

Yapının kuralları tasarımın yeni bildirisini belirleyecek temel var olarak sürece adapte edildiğinde ulaşılabilecek sonuçların neler olabileceği malumdur. Yozlaştırılmış adaptasyonlar perspektifinden bu ilişkiler yumağına bakıldığında karşılaşılabilecek temel durum, bağlamından koparılabileceğine yeniye sadece bir nesnel bildiri aracı olarak eklenen her varın, eyleyicinin biat etmeyi kaçınılmaz gördüğü yapının niteliğini tanımlatacağıdır. Tasarım, eyleyicinin yapılaştırdığı yaşam parçalarının izini sürmeye yardımcı olacak bir belirleyicilik gösterecektir. Eyleyicinin kendini silme pahasına yapılaştırdıklarını tasarımının değişmez varları haline getirmesiyle tanrılaştırdığı sanrısız güçlerin sunağına eylemi aracılığıyla kendini kurban etmek için gönüllü olduğu anlaşılacaktır. Yapılaştırdığı için tanrı sandıklarına adak haline gelen hiçbir tasarımın, faili olarak tasarımcı kimliğini işaret edebilmesi ve devirme akışının kesintisizliğine katkı sağlayabilmesi mümkün değildir.

SONUÇ: DÜŞÜNÜMSELLİKLE ARINMA

Yapı – eylem ikilisinin tasarım alışverişini doğası gereği sabitleyen bir durum algısı olan krizin, tasarımın piyasa adı altındaki yapının tahakkümüne girerek kimlik değiştirip, yeninin yerine düzene uyumun şekilleneceği zeminin oluşturulmasıyla karşılaşılabilecek bir vaka halini almasına ancak tasarımcı engel olabilecektir.

Tasarımcının tasarımın krizine mahal vermemesi için hatırlanacağı üzere kendine dönüp, eylem süreciyle ilgili tahliller yapması gerekmektedir. Tasarımcının, eylemin böylesi bir krize girip girmediğini tahlil edebilmesi için yapı kadar kendini de (özneyi) nesnelleştiren kesintisiz bir düşünümsele tenkit sürecini işletmesi gerekmektedir. Bu süreç; eylemin, yapının kopmaz bir parçası haline sokulması değil, tıpkı yapıyı muhatap alır gibi sorgulanması durumudur. Tasarımcı eylemi aracılığıyla kendini karşı durulacak bir nesne olarak görmeye başlayabilmelidir. (Karakayalı, 2007)

Tasarımcı eylemine, eylemini de tasarlayacak bir eylem sonucunda ulaşmalıdır. Ki bu noktada kişinin kendini tanımlanacak ilk ve temel kavram halinde soyutlar dünyasına çekmesinin kaçınılmazlığı ile karşılaşılabilecektir. Tasarımcının düşünümsellikle ilgili gerekliliği fark etmesi için kendisinin bu çürüme sorununun bir kısmını oluşturacağını ve yenilenmesi gereken ilk nesneyi bulmak adına aynaya bakmayı deneyecek kadar şüphe sahibi olması gerektiğini kavraması şarttır.

Unutulmamalıdır ki yapı, kendisiyle birlikte çürüyenlerle mutludur. Tasarımın faili, ifade edilen türde bir içsel tenkit süreci geçirmeksizin git - gellerin süratinden sersemlemeye başladığında artık eylem de çürümeye mahkûmdur.

KAYNAKÇA

- Bourdieu, Pierre, (1987). "Vive La Crise!: Sosyal Bilimde Heterodoksi İçin" Ocak ve Zanaat içinde, Derleyenler: Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı, Ümit Tatlıcan. İstanbul: İletişim Yayınları. 2007. S.33 – 49*
- Elias, N. (1985). "La societe de cour" s. 330. "Pierre Bourdieu – Pratik Nedenler" içinde. 2005 s.44. Hil Yayınları. Çeviren: Hülya Uğur Tanrıöver*
- Karakayalı, Nedim, 2007. "Bourdieu, Adorno, ve Sosyolojik Düşüncenin Sınırları" Ocak ve Zanaat içinde, Derleyenler: Güney Çeğin, Emrah Göker, Âlim Arlı, Ümit Tatlıcan. İstanbul: İletişim Yayınları. S. 227 – 251*
- Kaya, Ali, (2007). "Pierre Bourdieu' nün Pratik Kuramının Kilidi: Alan Kavramı" Ocak ve Zanaat içinde, Derleyenler: Güney Çeğin, Emrah Göker, Âlim Arlı, Ümit Tatlıcan. İstanbul: İletişim Yayınları. S.401*
- Tatlıcan, Ümit – Çeğin, Güney (2007). "Bourdieu ve Giddens: Habitus veya Yapının İkiliği" Ocak ve Zanaat içinde, Derleyenler: Güney Çeğin, Emrah Göker, Âlim Arlı, Ümit Tatlıcan. İstanbul: İletişim Yayınları. S. 303 – 364*
- Wacquant, Loic, (1998). "Pierre Bourdieu" s.215-229 "Pierre Bourdieu: Hayatı, Eserleri ve Entelektüel Gelişimi" Ocak ve Zanaat içinde, Derleyenler: Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı, Ümit Tatlıcan. İstanbul: İletişim Yayınları. S. 53 – 74*